

רמב"ם יד החזקה הלכות איסורי ביאה פרק טו

(ב) אחד ממזר שנשא ישראלית או ישראלי שנשא ממזרת כיון שבעלו אחר הקידושין לוקין קידש ולא בעל אינו לוקה בעל ולא קידש אינן לוקין משום ממזרות שאין לך בכל חייבי לאוין מי שלוקה על בעילה בלא קידושין אלא כהן גדול באלמנה כמו שיתבאר המחזיר גרושתו משנשאת הולד כשר שהרי אינה ערוה. [השגת הראב"ד - אחד ממזר שנשא ישראלית וכו' כתב הראב"ד ז"ל א"א על הבבא ראשונה אין זה מחוור וקשיא ליה ממזרת דאלו נערוה וכו' דפריך התם אי רבי יצחק קשיא ממזרת והמבין יבין עכ"ל].

מגיד משנה על הלכות אסורי ביאה פרק טו הלכה ב

אחד ממזר שנשא ישראלית וכו'. מ"ש רבינו שאם קדש ולא בעל אינו לוקה דבר פשוט הוא ומוסכם. ומ"ש בעל ולא קידש אינו לוקה משום ממזרת ר"ל שאינו לוקה משום ממזרת אבל לוקה משום פנויה וכפי מה שכתב הוא בפרק ראשון מהלכות אישות שהבועל אשה שלא לשם קידושין לוקה מן התורה מפני שבעל קדשה אבל משום לאו דממזרת אינו לוקה שאין לך בכל חייבי לאוין מי שלוקה על בעילה בלא קידושין אלא כ"ג באלמנה זהו דעת רבינו.

...

וכבר נשאל רבינו על זה מחכמי לוניל וזה לשון השאלה והתשובה.

נמצא כתוב בספר קדושה בכמה מקומות ובשאר הספרים שאין אדם הבא על חייבי לאוין לוקה אלא אם כן קדשה ויגענו הרבה ולא מצאנו מנין לו רק מצאנו קושיא גדולה באלו נערוה שיש להן קנס דמקשינן אי רבי מאיר קשיא בתו אי רבי נחוניא בן הקנה קשיא אחותו אי רבי יצחק קשיא ממזרת הא קיימא לן דאינו לוקה ומשלם ולדברי הספר מעולם לא שייך ביה מלקות כלל, יורנו רבינו. תשובה זו השאלה והקושיא ודאי ראויה היא לעיין בה הרבה וחכמים גדולים ככם הם שיקשה להם דבר זה ובעת שחברתי עמדתי בדבר זה כמה ימים והנוסחא הראשונה הילדה שחברתי תחלה שמקצתה מלבי ולא העתקתי הנה כתוב בה כפי הנראה מהלכה זו אליבא דרבי יצחק וכל ביאורה דהא משנה דאלו נערוה שכל הבועל חייבי לאוין בהנראה לוקה ובעת שהעתקתי ודקדקתי כל שמועה ושמועה מפי הספרים לא סמכתי על קושיא זו שאמרתי לא נניח גמרא ערוכה ונפסוק הלכה ממשא ומתן של גמרא שהרי עולא ורבי יוחנן וריש לקיש וכמה אמוראים אליבא דידהו נשאו ונתנו בהא מתניתא וגם חכמי משנה חולקים בדבר זה הרבה.

....

ועל כל פנים לאו מדברי משא ומתן נפסוק הלכה כמו שביארנו ויראה לי שאין בדברים אלו ספק כלל ע"כ

שיטה מקובצת על כתובות דף לה/ב

והרמב"ם ז"ל עצמו נשאל על זה מחכמי לוניל וכמו שהביא הרב המגיד ז"ל אותה תשובה בפרק ט"ו מהלכות איסורי ביאה ובעל מגדל עוז בפרק י"ט מהלכות סנהדרין ועל אותה תשובה עצמה הקשה טובא הרמ"ה ז"ל מטוליטולה בכתב אלא דחסלה ואכתוב בקצרה מה שנוגע לשמועתנו. הקשה הרמ"ה ז"ל וז"ל ודקאמר נמי לענין הבא על אחת מחייבי לאוין בלא קדושין שאינו לוקה ואקשו ליה רבנן מקושיין דאלו נערוה ודאי קושיא מעלייתא היא ולית נגר ובר נגר דיפרקינה וההיא תשובה דידיה לא הוה חזיא לבר בי רב דחד יומא חדא דקאמר דאיכא למימר דרבי יצחק סבירא ליה שכל הבועל אחת מחייבי לאוין בהנראה לוקה ואף על גב דלא קדש כאביי דלית הלכתא כותיה והא מילתא תמיהא טובא דהא לא שמעינן ליה לרבי יצחק דאיירי בהא מילתא כלל וא"כ היכי תלינן ביה מילתא דלא שמעינן לה לדיליה ולא לדזויד מיניה אליבא דידיה דלבעי קדש ובעל והיכי תלינן לה ברבי יצחק כי היכי דתקשי ליה השתא היכא דאיכא לאוקמי תנא אסברא אחרניא דלא שמעינן ליה בהדיא דסבירא ליה כותיה מוקמינן כי היכי דלא תקשי לן ואנן ניקום ונוקי מימריה דרבי יצחק במילתא דלא שמעינן ליה כי היכי דתקשי לן. ותו דקאמר דאיכא למימר דרבי יצחק ס"ל בממזרת כסברא דעולא באחותו שהרי אמר עולא שהמלקות שבאחותו בבוגר' ולא בנערה כך ר' יצחק אפשר דהכי סבירא ליה בממזרת. ודמי האי מרבנן כדלא גמירי אינשי שמעתא א"כ היכי קשיא ליה ממזרת לרבי יצחק אלא על כרחין מדקשיא ליה ממזרת בנערה הוא דמוקים לה ע"כ. והשיבו חכמי לוניל ז"ל על זה והרבו דברים וזה הנוגע לשמועתנו כתבו ז"ל וזה לשונם יקבל הרובה את תשובתנו המכוון חצי שמועתנו כתי אמרותיו אשר לקט ומלא אשפותיו והיורה חצי זיקי דברותיו בקשתות שפתותיו ואמר הלא משחק אני ומקנא לרוכב מרכבת המשנה ולאדם מערכי לב ומה' מענה לשון גדולות מדברת ומלים מחברת וכגבר חלצים אזורת

ונחלצת לעולות לצבא למשמרת הבאה ממרחק להיות ידע עוזרת לחזק קושיות אי רבי יצחק קשיא ממזרת ולהשיבה על כנה ואומרת לית נגר ובר נגר דיפרקינה:

...

ועוד האריכו בכתב במחברת מחלקותם. ואני אתנהלה לאטי ליישב שמועתינו על פי שיטתו של הרב רבינו שלמה ז"ל שלם הוא ושלמה משנתו הוא מאיר עינינו בתורתו:
אי ר"מ קשיא בתו ואיכא למידק ומאי קשיא אטו מי לא מוקמינן רישא דמתניתין דקתני אלו נערות וכו' כר' מאיר ואפילו הכי שקיל וטרי תלמודא לאוקמה אידך מתני' הכי נמי אף על גב דמאי דקתני אלו נערות שיש להן קנס וכו' אתיא כר"מ מאי דקתני אלו נערות שאין להן קנס וכו' אתיא כרבנן ורבי סבר לה כר' מאיר בחדא ופליג עליה בחדא ואף על גב דלעיל אקשינן עלה דלרבי אי כר"מ אפילו בתו נמי היינו משום דתרצינן לה אבל הכא מאי אולמא קושיא זו לאכרוחי ולמימר דבע"כ כרבי יוחנן ס"ל והא שפיר מצינן למימר דכר"ל וכדכתיבנא

תלמוד בבלי מסכת שבת דף פ/ב

בעי רב פפא שכבת זרע של ישראל במעי כותית מהו ישראל דדאיגי במצות חביל גופייהו עכו"ם דלא דאיגי במצות לא או דילמא כיון דאכלין שקצים ורמשים חביל גופייהו ואם תמצו לומר כיון דאכלי שקצים ורמשים חביל גופייהו במעי בהמה מהו אשה (היא) דאית לה פרוזדור מסרחת אבל בהמה דלית לה פרוזדור לא או דילמא לא שנה תיקו

תלמוד בבלי מסכת נדה דף לד/ב

תפשוט דבעי רב פפא דבעי רב פפא שכבת זרע של ישראל במעי עובדת כוכבים מהו בתוך ג' לא קמיבעיא ליה לרב פפא כי קמיבעיא ליה לאחר ג' מאי ישראל דדייגי במצות חביל גופייהו ומסריח עובדי כוכבים דלא דייגי במצות לא חביל גופייהו ולא מסריח או דילמא כיון דאכלי שקצים ורמשים חביל גופייהו ומסריח תיקו

תוספות על נדה דף לד/ב

כי קמיבעיא ליה לאחר ג' - אע"פ שהש"ס קבעו בדברי רב פפא בשבת פרק ר"ע (דף פו:) אינו מדברי רב פפא כדמשמע הכא וכי האי גוונא אשכחן פ' המקבל (ב"מ דף קיב.) דבעו מרב ששת קבלן עובר בבל תלין או לא אומן קונה בשבח כלי והלואה היא או אינו קונה ושכירות היא אמר להו עובר ובהגוזל קמא (ב"ק דף צט.) מוקי לה ההיא בעיא בשליח דאגרת דלא שייך אומן קונה בשבח כלי